

INFORMACE O MOŽNOSTECH STUDIA

UČITELSTVÍ PRO STŘEDNÍ ŠKOLY

- pokyny pro studenty Ústavu filosofie a religionistiky, kteří chtějí získat kvalifikaci pro výuku na středních školách

1. ÚFaR nemá akreditovaný program navazujícího magisterského studia učitelství filosofie. Jedinou možností je proto vzdělávací program v rámci celoživotního vzdělávání (CŽV).
2. Tento program sestává z řady atestů (psychologie, pedagogika, didaktika, praxe), které je možné všechny získávat již v průběhu studia.
3. Program CŽV je placený (15 000,- Kč), ale atesty získané v průběhu řádného studia se odečítají. Tím lze celkový poplatek snížit až na 6 000,- Kč.
4. Po složení SZK na oboru filosofie či religionistika se student přihlásí do CŽV, nechá si uznat již splněné atesty, předloží závěrečnou písemnou práci a v ideálním případě jde rovnou k závěrečné zkoušce.
5. Didaktiku oboru a odbornou praxi zajišťuje ÚFaR. Výuku didaktiky a pedagogickou praxi koordinuje a informace o ní poskytne Petra Šebešová (petra.sebesova@gmail.com). Ostatní atesty zajišťují katedry psychologie a pedagogiky.
6. Potřebné informace poskytne Inka Dvořáková: konzultace pondělí - čtvrtek 10.00 - 12.00 hod., Celetná 20, místnost 326 (tel: 221 619 661, mail inka.dvorakova@ff.cuni.cz)
7. Podrobnější informace viz odkazy a text níže.

Hlavní stránka věnovaná programu Učitelství pro SŠ:

<http://www.ff.cuni.cz/FF-1413.html>

Podrobná charakteristika:

http://www.ff.cuni.cz/wp-content/uploads/2013/01/WEB_USS21.pdf

Stránky pro program Učitelství na katedrách psychologie, resp. pedagogiky:

<http://kps.ff.cuni.cz/cs/studium/program-ucitelstvi/> - akreditovaný učitelství stud. program

<http://kps.ff.cuni.cz/cs/ucitelstvi/odborne-specializacni-a-kvalifikaacni-kurzy/ucitelstvi-pro-stredni-skoly/> - Učitelství pro SŠ v rámci CŽV

<http://pedagogika.ff.cuni.cz/node/185>

Termíny a požadavky k závěrečné zkoušce:

<http://kps.ff.cuni.cz/cs/ucitelstvi/odborne-specializacni-a-kvalifikaacni-kurzy/ucitelstvi-pro-stredni-skoly/informace-o-studiu/>

Učitelství pro střední školy na FF UK v Praze

1.

Obecné informace

1.1 Profil absolventa učitelských studijních programů

Absolvent studijního programu Učitelství pro střední školy má založeny základní kompetence pro vykonávání učitelské profese, tj. oborové odborné kompetence; pedagogicko-psychologické kompetence včetně příslušné sociálně profesní kompetence, oborově didaktické a metodické kompetence. Absolvent rozumí školnímu edukačnímu prostředí a svému místu v něm, má vytvořeny komplexy dovedností vážících se k výukové činnosti, rozvoji školské instituce i sebevzdělávání a na základě těchto dovedností je schopen konat ve prospěch žáků i optimalizace edukačního prostředí.

1.2 Uplatnění absolventů učitelských programů

Absolvent obou popsanych cest získává úplnou způsobilost pro výkon profese učitele. Absolventi se dle zákona č. 563/2004 Sb. uplatňují jako učitelé na všech druzích a typech středních škol, dále na vyšších odborných školách; jsou též kvalifikováni pro výuku na druhém stupni základních škol a mohou působit jako lektori.

1.3 Realizace učitelských programů

Profesní vzdělávání učitelství pro střední školy předpokládá oborové studium, pedagogicko-psychologickou, didaktickou a praktickou přípravu. Oborové studium vychází z akreditovaných studijních plánů a zajišťují ho oborová pracoviště (katedry a ústavy FF UK v Praze). Zde student rovněž plní požadavky oborové didaktiky a pedagogické praxe. Pedagogicko-psychologická příprava učitelů je v případě pedagogických předmětů zajišťována Katedrou pedagogiky FFUK; odborná garantka je doc.PhDr.Hana Kasíková, CSc.- hana.kasikova@ff.cuni.cz; psychologické předměty zajišťuje Katedra psychologie FF UK; odborná garantka je doc. PhDr.Ilona Gillernová, CSc. - ilona.gillernova@ff.cuni.cz.

1.4 Možnosti, jak získat úplnou učitelskou kvalifikaci na FF UK

Získat úplnou učitelskou kvalifikaci lze na FF UK různými cestami:

1.4.1 Základní cesta – prostřednictvím akreditovaného studijního programu 7504 Učitelství pro střední školy (podrobněji dále v bodě 2).

V současnosti je akreditován navazující magisterský studijní program:

- Učitelství českého jazyka a literatury pro střední školy (jednooborové studium),
- Učitelství českého jazyka a literatury pro střední školy (dvouoborové studium),
- Učitelství češtiny jako cizího jazyka (jednooborové studium)
- Učitelství češtiny jako cizího jazyka (dvouoborové studium)
- Učitelství latinského jazyka a literatury (dvouoborové studium)
- Učitelství pedagogiky (jednooborové studium).

Tento program vychází z modelu, který v rámci strukturovaného studia pedagogicko-psychologickou, didaktickou a praktickou část přípravy situuje do učitelského navazujícího magisterského studia (dvouoborového nebo jednooborového). V bakalářském studiu student

absolvuje část předmětové přípravy v jednom či dvou budoucích aprobačních předmětech (bez oborových didaktik), tj. bakalářské studium je zaměřeno neučitelsky.

1.4.2 Cesty prostřednictvím oborového magisterského studia a akreditovaného vzdělávacího programu Učitelství pro střední školy v rámci CŽV (podrobněji dále v bodě 3):

Tyto cesty umožňují získání učitelské kvalifikace studentům oborů, které

- a) nemají akreditované navazující magisterské učitelství oboru pro střední školy, ale jejich obor může zajistit výuku oborové didaktiky a pedagogické praxe právě v rámci CŽV;
- b) absolvovaný obor magisterského studia je možné začlenit do skupiny společenskovědních, ekonomických či právních věd, kterým je však didaktika i pedagogická praxe zajišťována právě jen v rámci CŽV.

K magisterskému studiu oboru(ů) lze absolvovat vzdělávací program Učitelství pro střední školy v rámci CŽV, který zahrnuje pedagogicko-psychologickou a didakticko-praktickou složku učitelské přípravy. Vzdělávací program USŠ v programech CŽV je určen absolventům FF UK, ale je otevřený i dalším absolventům VŠ, kteří splní požadavky zápisu do tohoto programu. Frekventanty kurzu jsou absolventi magisterských studijních programů, kteří v oborovém studiu neměli zahrnutou pedagogicko-psychologickou či (a) didaktickou složku nezbytnou pro získání úplné učitelské způsobilosti. Vzdělávací program CŽV tedy doplňuje tyto nezbytné složky a frekventant složením závěrečné zkoušky získává úplnou učitelskou kvalifikaci. Oborového vzdělávání se tento vzdělávací program CŽV netýká.

Ucelené a podrobné informace o těchto cestách k úplné učitelské kvalifikaci lze získat na webových stránkách Katedry psychologie FF UK, která USŠ v CŽV organizačně zajišťuje. Obsahově se na realizaci tohoto studia podílejí – katedra pedagogiky, katedra psychologie a další oborové katedry a ústavy (viz dále).

2. Navazující magisterské studijní programy/obory – učitelství pro střední školy

(...)

Předměty pedagogicko-psychologické přípravy pro získání učitelské způsobilosti zajišťují Katedra pedagogiky a Katedra psychologie FF UK. Jde o následující povinné a povinně volitelné předměty:

• Povinné předměty pedagogicko-psychologické složky:

(sylaby předmětů a profily vyučujících – webové stránky katedry pedagogiky a katedry psychologie)

Úvod do pedagogiky – Zk, 4 kredity, kód AUS100001

Tento předmět může být splněn v bakalářském studiu (např. také jako předmět volitelný); v navazujícím magisterském studiu student pak požádá o jeho uznání nebo jej může absolvovat i v rámci navazujícího magisterského studia (též jako předmět volitelný).

Pedagogika pro učitele I. – Z, 3 kredity, kód AUS510002

Doporučeno absolvovat po Úvodu do pedagogiky pro učitele, ale je možné absolvovat souběžně s Pedagogikou pro učitele II.

Pedagogika pro učitele II – Zk, 5 kreditů, kód AUS510003

Doporučeno absolvovat optimálně po Úvodu do pedagogiky a Pedagogice pro učitele I, ale je možné plnit požadavky předmětu souběžně s Pedagogikou pro učitele I.

Úvod do psychologie pro učitele – Zk, 4 kredity, kód AUS100002

Také tento předmět může být splněn v bakalářském studiu (např. také jako předmět volitelný); v navazujícím magisterském studiu pak student požádá o jeho uznání nebo jej může absolvovat v rámci navazujícího magisterského studia (též jako předmět volitelný). Absolvování předmětu je podmínkou (prerekvizitou) zápisu do předmětu Psychologie pro učitele I. a II.

Psychologie pro učitele I. – ZK, 5 kreditů, kód AUS500003

Doporučeno absolvovat v 1. nebo 2. semestru, lze plnit souběžně nebo v libovolném pořadí s Psychologií pro učitele II.

Psychologie pro učitele II. – Z, 3 kredity, kód AUS500004

Doporučeno absolvovat v 1. nebo 2. semestru, lze plnit souběžně nebo v libovolném pořadí s Psychologií pro učitele I.

• Povinně volitelné předměty pedagogicko-psychologické složky:¹

Z každé skupiny má student získat 2 kredity:

→ Skupina 1 (min.2 kredity) Kazuistický seminář – Z, 2 kredity

Kazuistický seminář je zaměřený na pedagogické či psychologické aspekty vyučování, student volí podle svého zájmu či zaměření alespoň jeden z pravidelně v každém semestru nabízených seminářů, které doporučujeme absolvovat ve 3. nebo 4. semestru, souběžně s pedagogickou praxí nebo následně po jejím absolvování, protože je obsahově na ni vázán.

• Kazuistický seminář – pedagogika, kód AUP510031

• Kazuistický seminář – psychologie, kód AUS500006

(...)

Informace o realizaci těchto předmětů jsou uvedeny v rozvrhu katedry pedagogiky a katedry psychologie na jejich webových stránkách (položka Učitelství pro SŠ) včetně aktuální nabídky povinně volitelných předmětů a jejich kódů. Pokud některý z uvedených povinných nebo povinně volitelných předmětů absolvuje student oborového studia směřující do USŠ (podle bodu 1.4.2), jsou mu předměty následně uznány pro USŠ v rámci CŽV, když se stane jejich frekventantem.

(...)

¹ Ve studijním programu CŽV, relevantním pro studenty ÚFaR, žádné povinně volitelné předměty nejsou. Jediná možnost volby je, na které katedře absolvovat kazuistický seminář. Z toho důvodu zde uvádím pouze jednu skupinu povinně volitelných předmětů kvůli obsahu seminářů a jejich kódům. (Pozn. P.Š.)

3. Učitelství pro střední školy – vzdělávací programy CŽV (kvalifikační, placený kurz)

Tento akreditovaný vzdělávací program je možné absolvovat ve 2 variantách:

- a) všechny předepsané povinnosti je možné absolvovat v rámci CŽV programu;
- b) různě rozsáhlou kombinací splnění studijních povinností v průběhu magisterského studia (např. jako volitelné předměty) a doplnění zbývajících v rámci CŽV. Předměty absolvované v magisterském studiu jsou pak uznány v CŽV. Jde o placený kvalifikační vzdělávací program, výše platby se odvíjí od absolvovaných předmětů v rámci magisterského oborového studia.

3.1 Učitelství pro střední školy

Akreditovaný vzdělávací program USŠ, který je realizován v rámci CŽV na FF UK, je možné absolvovat po ukončení oborového studia magisterského stupně. Je určen absolventům magisterských oborů, které nabízejí oborovou didaktiku. V současné době je Oborová didaktika a na ni navazující Pedagogická praxe realizována podle uvedeného přehledu:

Přehled oborových didaktik a jejich garantů:

- **Didaktika anglického jazyka** PhDr. Tomáš Gráf, Ph.D.
- **Didaktika českého jazyka a literatury** prof. PhDr. Karel Šebesta, CSc.
- **Didaktika dějepisu** Prof. PhDr. Zdeněk Beneš, CSc.
- **Didaktika dějin hudby a hudební teorie** doc. Mgr. Eduard Douša, Ph.D.
- **Didaktika filozofie** Mgr. Petra Šebešová, Ph.D., Mgr. Matěj Král, Ph.D.
- **Didaktika francouzštiny** PhDr. Sylva Nováková, Ph.D.
- **Didaktika italštiny** Mgr. Jiří Špaček
- **Didaktika latinského jazyka a literatury** doc. PhDr. Eva Kuťáková, CSc., doc. PhDr. Václav Marek, CSc.
- **Didaktika němčiny** Mgr. Věra Hejhalová, Ph.D.
- **Didaktika pedagogiky** PhDr. Ivana Tvrzová
- **Didaktika psychologie** doc. PhDr. Ilona Gillernová, CSc., PhDr. Eva Šírová, Ph.D.
- **Didaktika sociologie** Mgr. Petr Lupač, Ph.D.
- **Didaktika španělštiny** doc. PhDr. Petr Čermák, Ph.D.

Obsahově je tento program totožný s již uvedenými požadavky na pedagogicko-psychologickou a didakticko-praktickou část přípravy pro úplnou učitelskou způsobilost. Vzdělávací program je možné absolvovat kdykoli pro ukončení oborového magisterského studia (bezprostředně či s časovým odstupem). Pokud studenti oborového studia na FF UK uvažují o završení úplné učitelské způsobilosti (zákonem určené splnění odborných podmínek pro výkon profese učitele), mohou již v průběhu svého oborového magisterského studia plnit povinnosti vzdělávacího programu Učitelství pro SŠ v rámci volitelných nebo povinně volitelných předmětů, které povinně zapisují do SISu. Jde tudíž o všechny předměty pedagogické a psychologické učitelské přípravy uvedené v bodě 2. Rovněž mohou plnit požadavky Oborové didaktiky a Pedagogické oborové praxe. Avšak je třeba zdůraznit, že

kteroukoli část či kterýkoli jednotlivý předmět může splnit frekventant vzdělávacího programu až v průběhu jeho realizace (tedy po zápisu do kurzu).

Po ukončení magisterského studia svého oboru (složením SZZK) pak mohou absolventi podat přihlášku do vzdělávacího programu USŠ a společně s touto přihláškou předloží „Přílohu k přihlášce do kurzu CŽV“, na které žádají o uznání předmětů, které absolvovali v magisterském studiu (organizační záležitosti tohoto USŠ zajišťuje katedra psychologie, tajemnicí vzdělávacího programu je Inka Dvořáková). Na základě předložení všech administrativních dokladů - viz web katedry psychologie - <http://kps.ff.cuni.cz> pod položkou KURZY CŽV, pak Odborné kurzy – Učitelství pro SŠ, pak Informace k zápisu - bude uchazeč zapsán do tohoto kurzu.

Po splnění všech požadavků studijního plánu Učitelství pro střední školy v rámci CŽV lze přistoupit k závěrečné zkoušce (ZZK), která je povinná pro všechny frekventanty a zahrnuje

- obhajobu závěrečné práce,
- zkoušku z pedagogiky pro učitele a psychologie pro učitele
- zkoušku z oborové didaktiky.

Podrobné informace jsou uvedeny na webových stránkách katedry psychologie, tj. <http://kps.ff.cuni.cz>, pod položkou KURZY CŽV, pak Právě probíhají, pak Učitelství pro SŠ. (...)

Odbornými garantkami studijního programu Učitelství pro střední školy jsou:

doc. PhDr. Hana Kasíková, CSc., katedra pedagogiky, hana.kasikova@ff.cuni.cz

doc. PhDr. Ilona Gillernová, CSc., katedra psychologie, ilona.gillernova@ff.cuni.cz

Tajemnice vzdělávacích programů CŽV je Inka Dvořáková, katedra psychologie, inka.dvorakova@ff.cuni.cz.

Převzato a zkráceno z: http://www.ff.cuni.cz/wp-content/uploads/2013/01/WEB_USS21.pdf

Dílčí atestace programu Učitelství v rámci CŽV

1. semestr – Úvod do pedagogiky - ukončeno zkouškou
Úvod do psychologie pro učitele - ukončeno zkouškou
2. semestr – Pedagogika pro učitele I. - ukončeno zápočtem
Psychologie pro učitele I. - ukončeno zkouškou

II. rok studia

3. semestr – Pedagogika pro učitele II. - ukončeno zkouškou
Psychologie pro učitele II. - ukončeno zápočtem
Oborová didaktika - ukončeno zkouškou
4. semestr – Pedagogická praxe (50 hod.) - ukončeno zápočtem
Práce učitele se školní třídou - ukončeno zápočtem
Kazuistický seminář - reflexe z pedagogické praxe - ukončeno zápočtem

Převzato z:

<http://kps.ff.cuni.cz/wp-content/uploads/sites/52/2015/12/ucitelstvi-pro-S%C5%A0-pln%C4%9Bn%C3%AD-d%C3%ADl%C4%8D%C3%ADch-atestac%C3%AD.doc>

Jak se přihlásit do kurzu Učitelství v rámci CŽV

Informace pro studenty, kteří absolvují oborový magisterský nebo navazující magisterský studijní program, během kterého si realizovali formou volitelných seminářů předměty studijního vzdělávacího programu Učitelství pro SŠ.

Zápis do kurzu CŽV Učitelství probíhá u Inky Dvořákové, tajemnice kurzu CŽV, Katedra psychologie FFUK, Celetná 20, Praha 1, 3. patro, dveře č. 326.

Co je třeba vzít s sebou k zápisu do kurzu:

1. OP
2. Notářsky ověřený diplom – dodatek k diplomu, v případě že ještě není vystaven, potvrzení ze studijního oddělení o absolvování oboru
3. Fotku na index – 3.5cm x 4.5 cm
4. Pokud frekventant kurzu žádá o uznání zkoušek (z Učitelství z předchozího studia), dokládá dodatkem k diplomu, pokud nejsou tyto předměty součástí dodatku, nebo ještě není diplom vystaven, pak doloží ještě kopii indexu, kde budou zvýrazněny atestace, které absolvent/-ka plnil/-a při svém oborovém studiu z Učitelství pro SŠ.

Pokud neplnil v průběhu svého oborového studia předměty z Učitelství, ale po absolvování je již zaměstnán na střední škole, doloží pedagogickou praxi potvrzením na hlavičkovém papíře s rozsahem předmětu, který učí na SŠ – limit pro pedagogickou praxi – výuku na SŠ je **50 hodin**.

Co je třeba vyplnit:

1. Žadatel/-ka o zápis do kurzu vyplní přihlášku, dále přílohu k přihlášce - žádost o uznání atestací (doplní roky, kdy absolvoval/-a atestace), od celkové ceny tohoto kvalifikačního kurzu bude odečtena určitá částka podle toho, které dílčí atestace žadatel/-ka má splněny.
2. Formulář k zápisu do kurzu (na místě)
3. Vyplní index (na místě)

Na základě uznaných atestací garantem kurzu doc. Gillernovou, bude žadatel/-ka informován/-a o splněných atestacích mailem a bude stanovena cena kurzovního, na kterou bude vystavena faktura.

Fakturu platí žadatel/-ka nejlépe převodem, uvede variabilní symbol faktury, pro jistotu dá jméno do poznámky.

Zápisem do kurzu se frekventant kurzu řídí termíny přednášek a cvičení pro frekventanty, jak jsou uvedeny a aktualizovány na <http://kps.ff.cuni.cz/cs/ucitelstvi/odborne-specializacni-a-kvalifikacni-kurzy/ucitelstvi-pro-stredni-skoly/informace-o-studiu/>

Na těchto webových stránkách najde i pokyny k průběhu studia, požadavky k dílčím i závěrečným zkouškám atd.

Převzato z:

http://kps.ff.cuni.cz/wp-content/uploads/sites/52/2015/12/ucitelstvi-pro-st%C5%99edn%C3%AD-%C5%A1koly-info-k-z%C3%A1pisu.rtf_.doc

Příhláška a žádost o uznání předmětů ke stažení zde:

<http://kps.ff.cuni.cz/wp-content/uploads/sites/52/2015/12/u%C4%8Ditelstv%C3%AD-pro-st%C5%99edn%C3%AD-%C5%A1koly-p%C5%99ihl%C3%A1%C5%A1ka.doc>

Závěrečná zkouška

Závěrečná zkouška akreditovaného kurzu CŽV „USŠ“ zahrnuje:

1. Odbornou rozpravu nad závěrečnou písemnou prací (příloha č. 1)
2. Zkoušku z pedagogických a psychologických disciplín pro učitele (příloha č. 2)
3. Zkoušku z oborové didaktiky (požadavky budou frekventantům upřesněny vyučujícím didaktiky na příslušném oboru)

Seznam studijní literatury, která byla využita při přípravě pro závěrečnou zkoušku z psychologie a pedagogiky pro učitele bude předložen u této zkoušky.

Závěrečné zkoušky se konají před komisí složenou ze zástupců katedry pedagogiky, katedry psychologie a oborových didaktiků jednotlivých kateder. Jsou organizovány ve třech termínech v průběhu každého akademického roku:

- 1.10. – 31.10. běžného roku
– přihlášku a závěrečnou práci odevzdat do 1.9. b.r.
- 1.1. – 31.1. b.r.
– přihlášku a závěrečnou práci odevzdat do 1.12. b.r.
- 15.5. – 31.5. b.r.
– přihlášku a závěrečnou práci odevzdat do 15.4. b.r.

Obecně jsou požadavky k závěrečné zkoušce dány nároky spojenými s nezbytnými vědomostmi a dovednostmi ke zvládnutí profese učitele na střední škole, akcentují část profesní kompetence, která souvisí s didaktickými, diagnostickými a sociálněpsychologickými dovednostmi v návaznosti na dovednosti oborové.

Úspěšné zvládnutí závěrečné zkoušky zakládá nárok na „Osvědčení učitelské způsobilosti“, které vydává UK FF a které je plnohodnotným vysokoškolským dokladem pro učitelské působení na středních školách.

Závěrečná písemná práce

Rozsah a formální náležitosti práce: 20 - 30 stran normalizovaného textu (1800 znaků na stránku); práce má název, obsah, vlastní text a seznam literatury (minimálně 5 titulů, bibliografické údaje podle platné ČSN. Vázaná forma (stačí rychlovazáče apod.).

Podoba prohlášení na 2. str. práce:

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala samostatně a výhradně s použitím citovaných pramenů a literatury, práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne

Podpis

Volba tématu: frekventant má možnost vybírat různá témata, konzultovat s učiteli kateder pedagogiky a psychologie či didaktiky jednotlivých oborů. Práce může být teoretická či

teoreticko-empirická, zaměřená na pedagogicko-psychologickou syntézu zvolené problematiky. Nelze se spokojit s pouhým kompilačním charakterem práce, je třeba, aby se v ní projevil i vlastní názory, myšlenky, popř. teoreticky reflektované zkušenosti autora, dílčí výzkumy.

Odevzdání závěrečné práce: Jeden exemplář práce bude odevzdán spolu s přihláškou k závěrečné zkoušce a dokladem o absolvování všech předepsaných atestací k rukám Inky Dvořákové (č. dveří 326, 3. patro, Celetná 20, Praha 1).

Prezentace práce: Práce je prezentována u závěrečné zkoušky a její hodnocení je součástí výsledků této zkoušky.

Zvláštní případy

(informace od paní Inky Dvořákové)

- **Studium filosofie v kombinaci s magisterským učitelským oborem**

Kromě oborové didaktiky a praxe absolvuje student/ka všechny předepsané kurzy v rámci akreditovaného učitelského studia na druhém oboru. Poté se přihlásí do kurzu Učitelství pro SŠ v rámci CŽV, splní oborovou didaktiku filosofie a pedagogickou praxi, pokud tak neučinil/a během studia, a přihlásí se k závěrečným zkouškám. Spolu s přihláškou odevzdá student/ka i závěrečnou práci, která však může být pouze zkrácenou verzí diplomové práce z učitelského oboru. Zkouška z pedagogiky a psychologie bude pouze formální, hlavním obsahem zkoušky bude didaktika filosofie. Cena kurzu bude v tomto případě jen poměrná, orientačně kolem 1500 Kč.

- **Studium učitelství v případě doktorandů**

Studenti se běžným způsobem přihlásí do kurzu Učitelství v rámci CŽV a plní si povinnosti stejně jako ostatní. U interních doktorandů, kteří přinesou doklad o studiu v prezenční formě z odd. vědy, je cena kurzu snížena na 6000 Kč, i když nemají nic splněno.

- **Studium učitelství v případě absolventů pedagogické fakulty**

Studenti, kteří absolvovali studium na pedagogické fakultě, se individuálně domluví s paní Inkou Dvořákovou. Po předložení seznamu všech absolvovaných předmětů na PedF jim budou některé předměty pedagogicko-psychologické složky uznány.

POPISY JEDNOTLIVÝCH KURZŮ

Oborová didaktika a oborová praxe

OBOROVÁ DIDAKTIKA

Předmět je od ZS 2013 vypisován jako běžný volitelný kurs ÚFaRu, který probíhá pravidelně každý týden. **V ZS 2017/18 se seminář bude konat pravděpodobně v pátek od 14.10 do 15. 40 v učebně 225V.**

!Předmět je vypisován pouze 1x za rok v zimním semestru!

Vyučující: Mgr. Matěj Král, PhD., Mgr. Petra Šebešová, Ph. D.

Délka kursu: 1 semestr

Anotace:

Kurs je určen pro všechny studenty, kteří mají zájem vyučovat filosofii na střední škole, uvažují o tom nebo by rádi z jiných důvodů rozvíjeli své pedagogické schopnosti. Převážná část kursu bude věnována konkrétním vzdělávacím metodám a možnostem jejich uplatnění ve výuce filosofie.. Jednotlivé semináře budou zahrnovat výklad vyučujících, především však přímé zkoušení různých metod či postupů, společné hodnocení jednotlivých výstupů a řízenou diskusi. Účast bude nabídnuta také zájemcům z řad středoškolských studentů, kteří budou pomáhat při reflektování výukových aktivit.

Cíle předmětu:

Po skončení kursu by měl být účastník schopen

- uvést a zdůvodnit, jaké cíle by měla naplňovat výuka filosofie na střední škole
- s ohledem na stanovené cíle sestavit plán (historicky či tematicky vymezeného) vyučovacího bloku a podrobný plán jednotlivé vyučovací hodiny
- užívat rozmanité metody pedagogické práce, jejichž propojování by mělo co nejlépe naplňovat potřeby žáka
- připravit, uskutečnit a reflektovat vlastní pedagogický výstup
- reflektovat a navrhopvat konkrétní úpravy postupu jiných pedagogicky činných osob

Požadavky ke zkoušce:

- aktivní účast na semináři
- příprava, uskutečnění a reflexe vlastního pedagogického výstupu
- sestavení plánu vyučovacího bloku a jednotlivé vyučovací hodiny

Na začátku kursu dostanou účastníci podrobná kritéria pro jednotlivé požadavky a popis způsobu stanovení výsledné známky.

Témata jednotlivých setkání:

I. Úvod

1. Očekávání účastníků a organizace kurzu

2. Cíle výuky filosofie, filosofické dovednosti, složky vyučovacího procesu s ohledem na potřeby žáka

II. „Učitelova dílna“

3. Výklad, umění vysvětlovat, umění ukazovat a úvod k vizuálním pomůckám
4. Dialogická metoda a diskuse
5. Učení z textu, vyhledávání informací
6. Projekty a samostatná práce, kompozice, tvořivost, vynalézavost a psaní
7. Skupinová práce
8. Procvičování pod dohledem učitele, učení pro zapamatování, vybavovací pomůcky, testy a ústní zkoušení, hodnocení a zpětná vazba
9. Další metody na základě výběru studentů (hry, simulace, rolové hry, metody aktivního učení, metody objevování, samostudium a domácí úkoly, návštěvy a exkurze, využití počítačů ve výuce, zkušenostní učení, referáty...)
10. Další metody na základě výběru studentů

III. Závěrečné reflexe

11. Proč a jak učit filosofii na střední škole
12. Sestavování plánu hodiny a sestavování plánu kurzu
13. Celková reflexe kursu

Povinná literatura:

PETTY, Geoff. *Moderní vyučování*. Praha: Portál. 2013.

OBOROVÁ PRAXE

Organizace kurzu:

Na začátku semestru se všichni zapsaní studenti zúčastní úvodního semináře, na kterém se seznámí s různými pojetími výuky filosofie, různými výukovými materiály a učebnicemi a pokud možno i jednotlivými fakultními vyučujícími. Poté si student domluví praxi s jedním či více z doporučených fakultních učitelů (případně s jinými vyučujícími dle svého výběru) a bude postupovat podle pokynů uvedených na fakultní stránce <http://ff.cuni.cz/FF-1417.html>. V závěru semestru proběhne seminář, kterého se zúčastní všichni studenti a na kterém budou jednotlivé praxe společně reflektovány.

V případě zájmu je možné natočit pedagogické výstupy studentů na video a záznam s nimi rozebrat.

Doporučení fakultní učitelé :

Marek Fajfr (Gymnázium Na Vítězné pláni)

Matěj Král (Gymnázium Na Vítězné pláni)

Daniela Petříčková (Gymnázium Arabská)

Daniela Vejvodová (Arcibiskupské gymnázium)

Vzhledem ke konání maturit v LS doporučujeme jít na praxi v průběhu ZS, v LS většina učitelů nemá kapacitu na vedení praxe. Pokud máte zájem o praxi již na začátku školního roku, kontaktujte před začátkem září Petru Šebešovou, která Vám pomůže domluvit si praxi ještě před začátkem či na samém začátku semestru.

Časová dotace:

Celkem 90 hodin praktické činnosti na škole, z toho minimálně **4 hodiny náslechů** a **18 hodin přímé výuky**. Do uvedeného počtu 90 hodin se počítá i zpracování příprav a materiálů do výuky.

Požadavky k zápočtu:

Student

- se aktivně účastní úvodního a závěrečného semináře
- absolvuje praxi v předepsaném počtu hodin
- odevzdá řádně vyplněné všechny předepsané dokumenty

Následující informace jsou převzaty z fakultních stránek: <http://ff.cuni.cz/FF-1417.html>.

Cíle praxe:

Praxe má vést studenty k uvědomělé praktické aplikaci vědomostí a dovedností z vlastního aprobačního předmětu, z didaktiky daného předmětu a z dalších studovaných teoretických disciplín. Studenti se učí užívat všechny poznatky komplexně se zřetelem ke konkrétním podmínkám vyučování předmětu na daném typu školy. Praxe je zaměřena především na získávání a rozvíjení souboru dovedností, které jsou potřebné k přípravě a vlastnímu vedení vyučovacích hodin.

Studenti se mají zároveň seznámit:

- s učebnicemi a dalšími pomůckami pro výuku předmětu (didaktická technika, doplňkové učební materiály, speciální učebny apod.),
- s vyučovacími a mimovyučovacími povinnostmi učitele daného aprobačního předmětu,
- s projektovou dokumentací pro výuku předmětu (vzdělávací programy - učební plány, učební osnovy, tematické plány, činnost předmětových komisí apod.),
- s povinnostmi třídního učitele a s příslušnou dokumentací (třídní kniha, třídní výkaz, vedení třídnické hodiny).

Studenti se v rámci možností obeznámí se specifiky daného typu školy a celým chodem konkrétní školy (řízení školy, řešení výchovných otázek, mimovyučovací aktivity, zájmová činnost žáků apod.). Studenti se seznámí s činností výchovného poradce a dalších specialistů na škole.

Obsahová náplň praxe:

- Hospitace v hodinách fakultních učitelů popř. jiných učitelů. V případě, že ve stejné škole praktikuje zároveň další student katedry, je výhodné, když si praktikanti hospitují na svých samostatných výstupech navzájem.

- Příprava na vlastní pedagogické výstupy – každou přípravu je nutno konzultovat **předem** s fakultním učitelem a její písemnou formu mu předložit ke schválení a podpisu.
- Samostatné pedagogické výstupy (minimálně 18 výstupů za celou dobu trvání praxe).
- Aktivní účast na hospitačních pohovorech (následuje po hospitaci v hodině fakultního učitele) a rozborech samostatných výstupů (následuje po samostatném výstupu studenta, popř. kolegy z fakulty).
- Asistentká praxe – student se podílí na všech činnostech fakultního učitele v době konání praxe, tj. pomáhá mu při přípravě pomůcek, vedení kabinetu, opravách žákovských prací, doučování žáků, vedení zájmové činnosti žáků, při dozorech apod.
- Plnění dalších úkolů vyplývajících z cílů praxe či úkolů zadaných vedoucím učitelem praxe.

Psychologie

viz <http://kps.ff.cuni.cz/cs/studium/program-ucitelstvi/psychologie-pro-ucitele/>

ÚVOD DO PSYCHOLOGIE PRO UČITELE – 2/0 Zk (I.Gillernová a kol.)

Jednosemestrální předmět je zakončen **zkouškou**, k němuž se student připravuje průběžným studiem doporučené odborné literatury s využitím přednášek (povinnost účastnit se **alespoň 50% výuky**). Zkouška (úspěšně složený **písemný test znalostí**) ÚVODU DO PSYCHOLOGIE PRO UČITELE je **nezbytným předpokladem** k zápisu do povinných předmětů PSYCHOLOGIE PRO UČITELE I. a II.

ZÁPIS DO PŘEDMĚTU: elektronicky v SIS (počet není omezen) a prezenčně (pro frekventanty kurzů CŽV) na první přednášce.

Termín LS 2015/16 – čtvrtek 16:40-18:15 uč. 332, Celetná 20

Program:

25. 2. Úvod, cíle, úkoly a požadavky předmětu /Gillernová

Od narození k dospívání – psychologická charakteristika vývojových stadií /Šírová

3. 3. Od narození k dospívání – psychologická charakteristika vývojových stadií /Šírová

10. 3. Dospívání a nastupující dospělost /Krejčová

17. 3. Učení, druhy učení, výsledky učení /Čáp

24. 3. Sociální učení a jeho jednotlivé druhy /Čáp

31. 3. Osobnost: pojem; determinace; temperament a charakter; schopnosti a dovednosti /Šípek

7. 4. Základní charakteristiky kognitivních funkcí /Krejčová

14. 4. Základní charakteristiky kognitivních funkcí /Krejčová

21. 4. Rozvoj osobnosti: dospělí a dospívající v edukačních procesech a vztazích / Gillernová

28. 4. Motivace. Motivace v edukačních kontextech /Šírová

12. 5. Test znalostí (1.termín v LS) /Gillernová

[Literatura a příklady otázek k závěrečnému testu](#)

PSYCHOLOGIE PRO UČITELE I. – 1/1 Zk

Povinný kurz je ukončený **zkouškou**, požadavky určí vedoucí semináře. PSYCHOLOGIE PRO UČITELE I. zahrnuje poznatky zhruba v rozsahu jedné ze základních učebnic (je třeba doplnit z dalších odborných pramenů):

Čáp,J. Psychologie výchovy a vyučování. Karolinum, Praha 1993.

Čáp,J.; Mareš,J. Psychologie pro učitele. Portál, Praha 2001.

Fontana,D. Psychologie ve školní praxi, Portál, Praha 1997.

Výuka probíhá v LS 2015/16 ve dvou termínech:

Středa 16,40-18,15 PhDr. Václav Mertin

Učebna č. 328 (vchod z míst. č. 326), 3.patro, Celetná 20, Praha 1

Čtvrtek 8,20-9,55 PhDr. Lenka Krejčová, Ph.D. a kol.

Učebna č. 328 (vchod z míst. č. 326), 3.patro, Celetná 20, Praha 1

ZÁPIS do kurzu : elektronický zápis do SISu, prezenčně se uskuteční na prvním semináři, kdy vyučující upřesní požadavky k atestaci.

PSYCHOLOGIE PRO UČITELE II. – 0/2 Z

Povinný kurz ukončený **zápočtem**, požadavky určí vedoucí cvičení. Předmět je realizován formou **výcviku** zaměřeného na rozvíjení profesních sociálních dovedností učitele (zejména sebepoznávání, poznávání druhých, komunikaci a zvládání konfliktů ve škole).

Výcvik odborně garantují a zajišťují -Doc. Gillernová; Dr. Krejčová ; Dr. Šírová; Dr.Štětovská, Dr. David Čáp a další. Je realizován v blocích výuky v následujících **termínech**, vždy v učebně č. **328/C** (vchod z míst. č. 326), 3. patro, Celetná 20.

KURZ A

10.3., 17.3. 2016 (čtvrtek) **od 12,30 – 18,30** a **11.3., 18.3. 2016** (pátek) **od 9,00 – 12,30**

KURZ B

14.4., 21.4. 2016 (čtvrtek) **od 12,30 – 18,30** a **15.4., 22.4.2016** (pátek) **od 9,00 – 12,30**

DŮLEŽITÉ !!! Zapisujte se do jednoho z kurzů **emailem (+připište vždy Váš obor)** radka.hradcova@ff.cuni.cz nebo osobně č. 309 v Celetné 20 (úřední hodiny po-čt 10-12). Do SIS vás poté zapíšeme sami. **Počet účastníků kurzu je omezen na 22 studentů na každý kurz.**

Pedagogika

viz <http://pedagogika.ff.cuni.cz/node/185>

3. Informace o studiu učitelství na katedře pedagogiky

Katedra pedagogiky má v péči také učitelství (oddělení učitelství a pedagogických praxí, Celetná 20, 2. p., místnost č. 201) pro posluchače jiných oborů, které lze vyučovat jako vyučovací předměty na druhém stupni základní školy nebo na různých typech škol středních.

Studijní obor, resp. program: Učitelství pro střední školy

Forma: prezenční *)

Profil absolventa:

V pedagogické složce studia má student nabýt profesionálního způsobu myšlení a dalších kompetencí pro analýzu kurikulárních dokumentů a jejich transformaci do podoby konkrétní vyučovací přípravy, pro řízení procesu učení a pro jeho evaluaci, dále pak pro zohlednění psychologických, sociálních a kulturních kontextů jeho vlastní, praktické školní práce.

Katedra pedagogiky zajišťuje výuku pedagogických disciplín: Úvod do pedagogiky, Pedagogika pro učitele I a Pedagogika pro učitele II. Uvedené kurzy se zaměřují na rozvoj pedagogického myšlení a utváření základních pedagogických a didaktických dovedností nutných pro výkon profese učitele.

Katedra pedagogiky koordinuje své směřování v této oblasti s katedrou psychologie, která zabezpečuje psychologickou část výuky v učitelství studiu. Společně s ní pak organizuje státní zkoušku z pedagogiky a psychologie pro učitele (zkušební okruhy a požadavky k závěrečné práci - týká se jen studentů FF UK, studenti PŘF UK práci nepíší - ke stažení na jiném místě).

Do kurzů pedagogiky se posluchači zapisují elektronicky před začátkem semestru – počet míst v kurzech je omezen. Kurzy bývají zpravidla otevírány jak v zimním, tak v letním semestru. Je žádoucí, aby studenti dodržovali posloupnost kurzů. Pedagogika pro učitele I předpokládá, že studenti mají základní znalosti z psychologie.

Kurzy psychologie jsou garantovány katedrou psychologie, 3. patro, Celetná 20.

PEDAGOGIKA PRO UČITELE

Cílem výuky pedagogiky je položit základní vzdělanostní strukturu pro další formování učitelů po nástupu do školní praxe i v dalších letech jejich působení. Ve výuce je proto zvládnutím funkce motivační: důraz je kladen na utváření postoje k profesi učitele a postoje k vlastnímu pedagogickému vzdělávání jako trvalé součásti profesní kariéry. Základním půdorysem pedagogických předmětů je porozumění tomu, co je podstatou vzdělání a vzdělávacích procesů a jak se vztahují k procesům výchovy v současné době; toto porozumění je kontextem, v němž se utvářejí nejpodstatnější pedagogické dovednosti budoucích učitelů. Předmět přispívá především k formování základů vlastního pojetí výuky v širším rámci nového paradigmatu školy: vytváří podmínky pro kritické a tvořivé myšlení o pedagogických jevech a jejich souvislostech, podstatě pedagogických inovací. Nedílnou součástí předmětu je i linie zaměřená na osobnostní a sociální růst budoucích učitelů a linie badatelská a diagnostická, poskytující učitelům výzkumné a diagnostické nástroje k pochopení pedagogického procesu a jeho aktérů jako východiska žádoucích změn.

Úvod do pedagogiky pro učitele (zkouška)

Učitel a jeho profese, základní kompetence učitele, tradice učitelství u nás, jeho

perspektivy.

Vývojové trendy školské soustavy, pozice střední školy v českém školství.

Základní otázky organizace a řízení školství.

Vývoj a rozvoj osobnosti a jeho vztah k výchově a vyučování. Výchova a společnost.

Výchova a jiné formativní vlivy (možnosti a limity výchovy).

Vyučovací modely a školní praxe. Škola transmisivní a škola konstruktivní. Modely alternativních škol, realita alternativních přístupů na středních školách.

Pedagogická a didaktická komunikace.

Pedagogika pro učitele I (zápočet)

Plánování v prostředí školy, vzdělávací standardy a participace učitelů na tvorbě vzdělávacích programů školy. Práce učitele s cíli výuky ve vztahu k dalším pedagogickým kategoriím. Podmínky přijetí cíle studenty.

Základní teorie výběru a uspořádání učiva. Integrace versus diferenciací vzdělávacích obsahů. Didaktická analýza učiva. Příprava na vyučování.

Individualizace ve výuce. Typy individualizace, individualizační systémy na středních školách.

Kooperativní versus kompetitivní vyučování. Kooperativní strategie a techniky.

Metody vyučování a jejich účinnost. Reproductivní a produktivní metody a charakter učební činnosti studenta. Projektová metoda.

Třídní management: základní strategie řízení učební činnosti studentů. Klima třídy.

Hodnocení ve výuce. Klasifikace versus slovní hodnocení. Možnosti objektivizace hodnocení.

Pedagogika pro učitele II (zkouška)

Základní metody pedagogické diagnostiky, možnosti autodiagnostiky učitele.

Speciální pedagogika a práce učitele: integrace studentů s handicapem, vývojové poruchy učení a chování a jejich důsledky v období dospívání a ve výuce na střední škole.

Multikulturální výchova na školách.

Kazuistický seminář

Seminář je zaměřený na pedagogické či psychologické aspekty vyučování, integraci učiva předmětů a průřezových témat (zejm. osobnostní a sociální výchovy); student volí podle svého zájmu, doporučeno absolvovat ve 3. nebo 4. semestru, souběžně s pedagogickou praxí nebo následně po jejím absolvování, obsahově je na ni vázán.

Povinně volitelné předměty z pedagogiky

Student volí z aktuální nabídky povinně volitelných či volitelných předmětů katedry pedagogiky, v jakémkoli semestru studia, nejlépe ve 3. nebo 4. semestru.

Učitelé, zajišťující učitelskou přípravu studentů FF UK:

doc. PhDr. Hana Kasíková, CSc.

doc. PhDr. Josef Valenta, CSc.

PhDr. Martin Strouhal, Ph.D.

PhDr. Ivana Tvrzová

PaedDr. Eva Vincejová, Ph.D.

Andrea Běhalová, B.A.,M.A.,Ph.D.

Mgr. Tereza Bariekzahyová, Ph.D.